

ставления и литературно-музикални вечеринки. Силитѣ, срѣдствата и наредбата бѣха скромни. Нашитѣ читалища вече отново бѣха извикани на животъ; тия театрални представления, вече при много повече повишенъ интересъ, както и литературно-музикалнитѣ вечеринки, се даваха отъ мѣстнитѣ читалища. Така, на много мѣста се възродиха старитѣ и полузамрѣли читалища, възобновиха се нѣкои престанали да съществуватъ и се създадоха на други мѣста нови. Голѣма бѣ театралната дейность по онова време. Едновременно съ театъра се засили и интересътъ къмъ книгата, къмъ науката и литературата. Читалищнитѣ библиотеки се съживиха наново; читалнитѣ започнаха да се посещаватъ редовно отъ ученицитѣ и гражданството. Навредѣ почти читалищата откриха и вечерни училища за възрастни, кждето народнитѣ учители по програма учеха народа ни. Въ сжщото време се уреждаха отъ читалищнитѣ трибуни много и различни сказки изъ областта на науката, литературата и изкуството. И тѣй, ние виждаме читалищното движение отново възродено; българското читалище прибра при себе си нашата народническа интелигенция, която се отдаде въ пълна служба на на- народа си. Чрезъ читалището тя просвѣтяваше нашия народъ и така изпълняваше единъ свещенъ свой дългъ. Започнаха да се създаватъ нови читалища. Въ течение на следващитѣ 10 години 1891—1900 г. ние имаме новоосновани 205 читалища. Това число най-убедително ни сочи колко голѣмъ интересъ се е създалъ въ това време къмъ дѣлото на нашето читалище. Тоя процесъ на възраждане на читалищното дѣло не спрѣ; той продължи до войнитѣ — (1912—1913 и 1915—1918 г.), когато изобщо цѣлия нашъ културенъ животъ бѣ спрѣлъ. Така, въ периода отъ 1901 до 1905 г. имаме новоосновани 118 читалища; отъ 1906 до 1910 г. още 177 читалища; отъ 1911 до 1915 г. — 83 читалища; отъ 1916 до 1920 г. — 106 читалища; отъ 1921 до 1925 г. — 324 читалища; отъ 1926 до 1930 г. (при новосъздадения „Законъ за народнитѣ читалища“) — 1604 читалища; презъ 1931 г. — 40 читалища; презъ 1932 г. — 35 читалища; презъ 1933 г. — 9 читалища; презъ 1934 г. — 28 читалища; презъ 1935 г. — 32 читалища и отъ началото на 1936 г. до 1 ноемврий н. г. — 57 читалища, или всичко ние днесъ имаме въ Царството 2898 читалища. По области тѣ се разпредѣлятъ така: Бургаска — 300 читалища, Врачанска — 381, Пловдивска — 319, Плѣвенска — 501, Софийска — 478, Старо-Загорска — 386 и Шуменска — 533 читалища. Много близко сме до идеалътъ, щото всѣко заселище да има свое читалище. Тия читалища иматъ къмъ 120,000 членове. Общия сборъ на приходитѣ имъ годишно възлизатъ днесъ къмъ 50,000,000 лева, а въ миналитѣ по-добри години къмъ 60,000,000 лева. По-главни пера сж следнитѣ: отъ членски вносъ къмъ 2,200,000 лева, отъ представления, вечеринки, лотарии и др. 1,400,000 лева, отъ имоти 14,000,000 лева, отъ държавна помощъ 1,300,000 лева, отъ общинска помощъ 3,000,000 лева и отъ дарения 1,500,000 лева. Тѣ иматъ налични фондове къмъ 44,000,000 лева, отъ които най-значителенъ е тоя за строежъ на читалищни сгради — 40,000,000 лева. Отъ общия брой на читалищата 2,000 притежаватъ собствени имоти на обща стойность презъ 1933 г. — 269,997,000 лева, а отъ тия имоти придобититѣ по „Законъ за народнитѣ читалища“ сж на стойность 43,423,000 лева. Това сж земитѣ, съ които бѣха оземлени читалищата.

Наличното книжно имущество на читалищнитѣ библиотеки днесъ брой 1,700,000 тома книги, отъ които градскитѣ читалища притежаватъ